

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра психології та соціальних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА, ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА
ТА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

Миколаїв 2020 р.

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Руда Н.Л., доцент кафедри психології та соціальних наук, кандидат психологічних наук

Програму схвалено на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол від "28" серпня 2020 року № 1__

Завідувач кафедри Шар (Савенкова І.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології:

Протокол від "28" серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чугуєва І.Є (Чугуєва І.Є)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "28" серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Кузнецова О. А. (Кузнецова О. А.)

Анотація. Даний курс акцентує увагу на поглибленому вивченні структури та методів психологічного дослідження. Отримані знання та практичні навички сприятимуть поглибленню знань студентів-психологів з методології психологічного дослідження. Курс вчить студентів оволодівати методологічними основами психологічного дослідження, розуміти і виділяти характеристики емпіричних методів, організувати психологічний експеримент, вміти застосовувати експериментальні плани, контролювати змінні та інше. Розділ диференціальної психології дає можливість засвоїти сучасні уявлення про індивідуальні, типологічні та групові психологічні відмінності між людьми, ознайомитися з класичними та новітніми їх класифікаціями. Розділ юридичної психології надає представлення про сучасний стан і розвиток юридичної психології, ознайомити з структурою і основними напрямками юридичної психології.

Ключові слова. Експериментальна психологія, диференціальна психологія, юридична психологія.

Abstract. This course focuses on in-depth study of the structure and methods of psychological research. The acquired knowledge and practical skills will contribute to the deepening of knowledge of students-psychologists on the methodology of psychological research. The course teaches students to master the methodological foundations of psychological research, to understand and distinguish the characteristics of empirical methods, to organize a psychological experiment, to be able to apply experimental plans, to control variables and more. The section of differential psychology provides an opportunity to learn modern ideas about individual, typological and group psychological differences between people, to get acquainted with their classical and modern classifications. The section of legal psychology provides an idea of the current state and development of legal psychology, to acquaint with the structure and main directions of legal psychology.

Keywords. Experimental psychology, differential psychology, legal psychology

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна, диференціальна та юридична психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів спеціальності 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (Практична психологія. Соціальна психологія).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологічні основи психологічного експерименту

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, психодіагностика, методи математичної статистики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Експериментальна та диференціальна психологія» є ознайомлення студентів з основними положеннями цієї навчальної дисципліни, зокрема з її понятійним апаратом, відомостями про методологію експериментального дослідження, а також з прийомами практичного застосування набутих знань

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Експериментальна та диференціальна психологія» є: ознайомити студентів з методологічними основами психологічного експерименту, способами контролю змінних, схемами експериментальних планів, подати класифікацію та характеристику емпіричних методів, розглянути процедуру і організацію психологічного дослідження, ознайомити із основними положеннями диференціальної психології як галузі психологічної науки, показати можливості використання диференціально-психологічних знань у психологічній практиці.

Програмні результати навчання

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Фахові:

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

- СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК 6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.
- СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Експериментальна психологія як наука

- Тема 1. Експериментальна психологія у системі наукового знання
- Тема 2. Експеримент як вид практичної діяльності дослідника
- Тема 3. Експериментальна вибірка
- Тема 4. Валідність та надійність психологічного експерименту

Кредит 2. Диференціальна психологія у системі наукового знання

- Тема 5. Загальні положення диференційної психології
- Тема 6. Індивідуальні відмінності, пов'язані з функціональною асиметрією
- Тема 7. Статева диференціація
- Тема 8. Обдарованість, талант, геніальність.

Кредит 3. Юридична психологія

- Тема 9. Методологические основы юридической психологии
- Тема 10. Психологія допиту
- Тема 11. Судово-психологічна експертиза

3. Рекомендована література

Базова

1. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 360 с.
2. Мозявр О. Диференціальна психологія. – К.: Кондор, 2017. – 284 с.
3. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бесчастного.– Київ: ВД «Дакор», 2019. – 236 с.

Допоміжна

1. Анастази А., Урбина С. Психологическое тестирование. — СПб.: Питер, 2015. — 688 с.
2. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. — К.: МАУП, 2014. — 120.
3. Ганзен В. А., Балин В. Д. Теория и методология психологического исследования: Практ. уководство. — СПб.: СПбГУ, 2014.
4. Гласс Дж., Стенли Дж. Статистические методы в педагогике и психологии. — М.: Прогресс, 2014.
5. Горбунова В.В. Стратегії та плани експериментального дослідження // Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. — К.: Професіонал, 2016. – С. 105-129.
6. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента. — М.: Изд-во МГУ, 2018. — 464 с.

7. Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования. — М.: ИП РАН, 2016. — 164 с.
8. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. — СПб.: Питер, 2015. — 286 с.
9. История становления и развития экспериментально- психологических исследований в России: Сб. науч. тр. / Под ред. Б. Ф. Ломова, Е. А. Будиловой, В. А. Кольцовой. — М.: Наука, 2016. — 216 с.
10. Корнилова Т. В. Введение в психологический эксперимент. — М.: Изд-во МГУ; Изд-во ЧеРо, 2015. — 256 с.
11. Корнилова Т.В. Класификация экспериментальных планов // Корнилова Т.В. Экспериментальна психология: Теория и методы: учебник для вузов. — М.: Аспект Пресс, 2014. — С. 192-214.
12. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях. — СПб.: Соц.-психол. центр, 2016. — 392 с.
13. Методы исследования в психологии: квазиэксперимент / Под ред. Т. В. Корниловой. — М.: Форум; ИНФРА-М; Прогресс, 2017. — 296 с.
14. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. — СПб.: Речь, 2016. — С. 162- 178.
15. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. — СПб.: Питер, 2015. — 560 с.
16. Роговин М. С. Психологическое исследование. — Ярославль, Изд- во ЯрГУ, 2014. — 66 с.
17. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии. — СПб.: ООО Речь”, 2014. — 350 с.
18. Солсо Р. Л., Маклин М. К. Экспериментальная психология. — 36 СПб., 2014. — 272 с.
19. Хикс Ч. Основные принципы планирования эксперимента. — М.: Мир, 2015. — 406 с.
20. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. — К.: Знання-Прес, 2014. — 295 с.
21. Экспериментальная психология: Практикум: Учебное пособие для вузов / Т.Г. Богданова, Ю.Б. Гиппенрейтер, Е.Л. Григоренко и др.; Под ред. С.Д. Смирнова, Т.В. Корниловой. — М.: Аспект Пресс, 2014. — 383 с.

Інформаційні ресурси

http://web.znu.edu.ua/gazeta/pdfy/955_1.pdf

https://pidruchniki.com/17990126/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya

<http://uchebniks.net/book/113-eksperimentalna-psixologiya-v-sxemax-i-tablicyax-navchalnij-posibnik-gorbunova-vv/4-do-problemi-vikladannya-kursu-eksperimentalna-psixologiya.html>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота, поточне опитування, тестування, ІНДЗ.